

Polacy w obliczu zagrożenia epidemicznego

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2022

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Dzienna liczba zarejestrowanych zakażeń koronawirusem we wrześniu wahała się od kilkuset do kilku tysięcy. Ministerstwo Zdrowia stopniowo udostępniało obywatelom możliwość zaszczepienia się czwartą dawką szczepionki przeciwko SARS-CoV-19 – najpierw seniorom, potem medykom, a następnie wszystkim osobom 12+.

W badaniu zrealizowanym we wrześniu¹, już po rozpoczęciu roku szkolnego, zapytaliśmy Polaków o obawy wobec zarażenia wirusem, ocenę działań rządu w czasie stanu zagrożenia epidemicznego oraz stosunek do szczepień przeciwko SARS-CoV-2.

OBAWY PRZED ZARAŻENIEM

Odnotowany we wrześniu poziom obaw Polaków przed zarażeniem COVID-19 niewiele różni się od rejestrowanego w sierpniu. Nadal zdecydowana większość respondentów nie boi się zarażenia (58%).

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (389) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

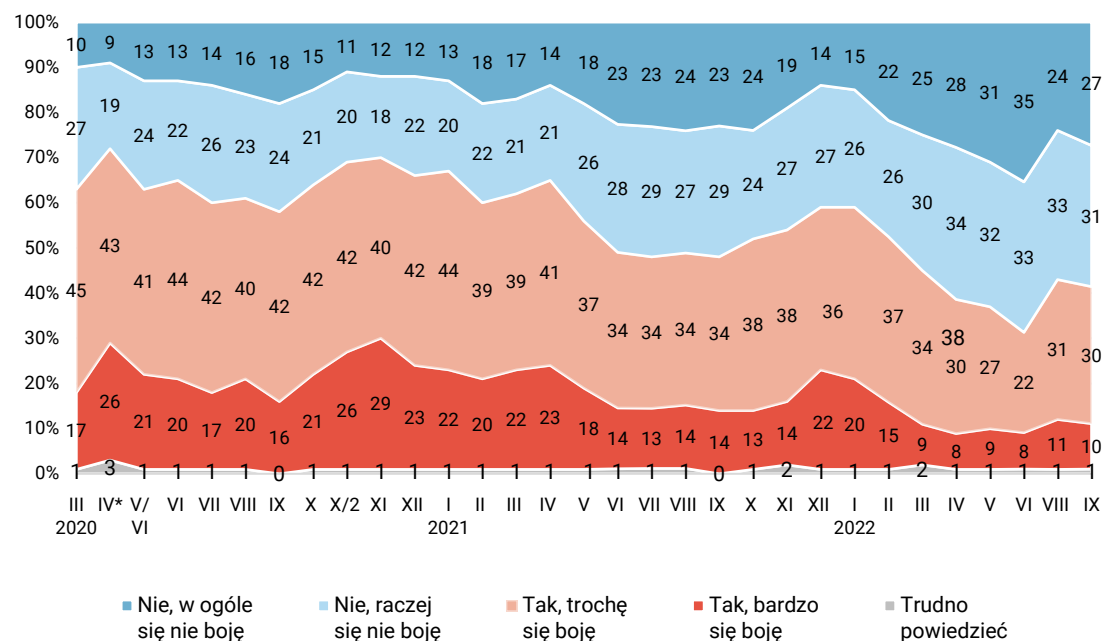
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 5 do 15 września 2022 roku na próbie liczącej 1119 osób (w tym: 58,0% metodą CAPI, 25,3% – CATI i 16,7% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Bardziej niż mężczyźni (32%) zakażenia wirusem SARS-CoV-2 boją się kobiety (48%). Obawy przed zarażeniem się zależą od wieku – najmniej boją się ludzie młodzi, a najbardziej – starsi. W grupach wiekowych 18–24 i 25–34 lata ponad trzy czwarte respondentów nie czuje zagrożenia związanego z wirusem. Natomiast 65% osób badanych w wieku 65+ deklaruje, że boi się zarażenia COVID-19.

TABELA 1

Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?		
	Tak, boję się	Nie, nie boję się	Trudno powiedzieć
	w procentach		
18–24 lata	22	77	1
25–34	19	78	2
35–44	33	66	1
45–54	40	59	2
55–64	50	50	0
65 lat i więcej	65	34	1

Do osób bardziej niż przeciętnie obawiających się zarażenia należą badani mieszkający na wsi (43%) lub w miastach liczących do 20 tys. mieszkańców (41%), a także emeryci (61%), robotnicy niewykwalifikowani (50%), rolnicy (47%) oraz renciści (44%). Zdecydowanie mniej zakażenia boją się osoby z wykształceniem średnim i wyższym – ponad trzy piąte respondentów z tych grup zadeklarowało, że nie ma takich obaw.

Deklaracje dotyczące zaszczepienia się wiążą się z obawami przed zakażeniem. Najmniej boją się niezaszczepieni, a najbardziej osoby, które przyjęły dwie dawki przypominające.

TABELA 2

Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Tak, 1–2 dawkami	10	28	34	28	1
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i pierwszą dawką przypominającą	11	36	35	17	1
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i dwiema dawkami przypominającymi	22	44	21	13	0
Nie, nie szczepiłem(a) się	6	22	29	43	0
Ogółem	10	30	32	27	1

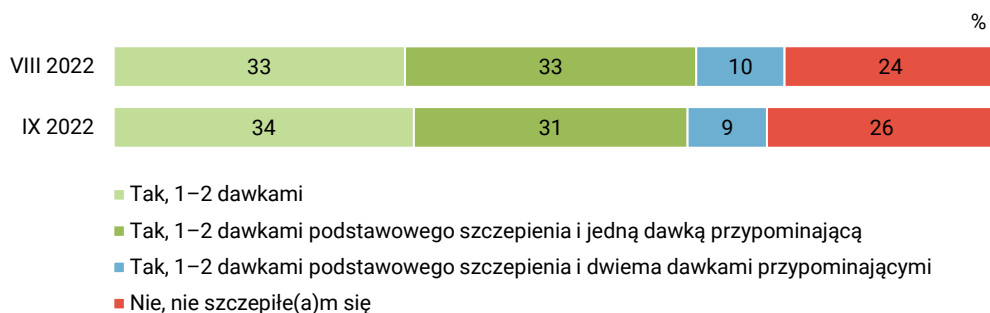
STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ PRZECIWKO KORONAWIRUSOWI

Już od 16 września drugą dawkę przypominającą, czyli czwartą dawkę szczepionki, mogą przyjąć wszystkie chętne osoby, które ukończyły 12 rok życia. Najpierw, od 20 kwietnia, mogli się zapisywać seniorzy, którzy ukończyli 80 lat, następnie (od 22 lipca) osoby wieku 60+ oraz 12+ z obniżoną odpornością, a od 17 sierpnia z czwartej dawki szczepionki mógł skorzystać personel medyczny. Ta możliwość była udostępniana osobom, które wcześniej przyjęły szczepionkę w obydwu dawkach podstawowych lub w obydwu dawkach podstawowych i jednej przypominającej – w zależności od preparatu – oraz po upływie 120 dni od poprzedniego szczepienia.

Nie wszyscy korzystają ze szczepień jako formy zabezpieczenia się przed ciężkim przebiegiem choroby. Trzy czwarte respondentów (74%) deklaruje zaszczepienie się przynajmniej jedną dawką szczepionki przeciwko COVID-19.

CBOS

RYS. 2. Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?

Nieco ponad jedna trzecia osób badanych deklaruje przyjęcie jednej lub dwóch dawek podstawowych (34%), 31% respondentów poza dawkami podstawowymi przyjęło także jedną dawkę przypominającą, a 9% – nawet dwie.

Widoczna jest zależność pomiędzy wiekiem a przyjęciem szczepionki. Ogólnie rzecz biorąc, więcej osób zaszczepionych niż przeciętnie notujemy wśród badanych w wieku od 45 lat wzwyż. Rekord biją starsi ankietowani – w grupie wiekowej 65+ odsetek zaszczepionych wynosi 87%. Na kolejnych miejscach plasują się respondenci mający 45–54 lata (81%) i 55–64 (78%).

TABELA 3

Wiek	Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?			
	Tak, 1–2 dawkami	Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i pierwszą dawką przypominającą	Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i dwiema dawkami przypominającymi	Nie, nie szczepiłem(a) się
w procentach				
18–24 lata	48	19	4	28
25–34	32	26	2	40
35–44	36	25	5	35
45–54	46	32	3	19
55–64	33	35	10	22
65 lat i więcej	21	44	22	13

Deklaracje dotyczące zaszczepienia się różnicuje status społeczno-ekonomiczny respondentów. Aż cztery piąte osób z wykształceniem wyższym jest przynajmniej po dawkach podstawowych. Wśród badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym odsetek ten wynosi 68%. Duży udział respondentów zaszczepionych przynajmniej jedną dawką notujemy wśród badanych o miesięcznych dochodach *per capita* w granicach 2–3 tys. zł (81%) oraz 3–4 tys. zł (80%). Najmniej chętni do zaszczepienia się są respondenci o dochodach mniejszych niż 1500 zł na osobę – aż dwie piąte spośród nich nie przyjęło ani jednej dawki.

Więcej niż przeciętnie niezaszczepionych notujemy wśród osób mieszkających na wsi (30%) i w miastach do 20 tys. mieszkańców (28%). Spośród 68% badanych zaszczepionych na wsi, aż 37% to osoby, które przyjęły jedynie dawki podstawowe, a ci, którzy przyjęli drugą dawkę przypominającą stanowią jedynie 6%. Im większa aglomeracja, tym wyższy odsetek osób zaszczepionych. W miejscowościach liczących od 100 tys. do 500 tys. ludności odsetek zaszczepionych wynosi 81%, a w miejscowościach od 500 tys. – 79%; 13% mieszkańców miast od 500 tys. przyjęło drugą dawkę przypominającą, tzw. boostera.

Spośród grup zawodowych i społecznych najczęściej szczepią się emeryci (aż 85% zaszczepionych), renciści (73%), a także kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (84%), średni personel i pracownicy administracji biurowej (obydwie grupy po 83%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (78%). Najmniej zaszczepione grupy to przede wszystkim rolnicy (52% niezaszczepionych), gospodynie domowe (39%), a także pracownicy usług (38%), robotnicy wykwalifikowani (36%) i bezrobotni (33%).

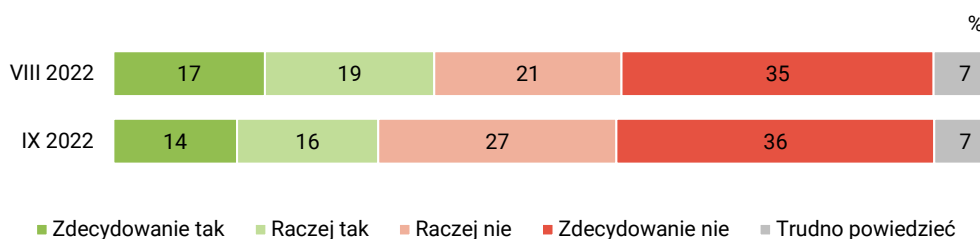
Biorąc pod uwagę orientację polityczną, największy odsetek zaszczepionych odnotowano wśród osób o poglądach lewicowych, bo aż 85%, natomiast wśród tych o poglądach prawicowych jest ich 71%.

Liczba osób niezaszczepionych przeciw COVID-19 od 10 miesięcy zmienia się tylko nieznacznie, wciąż jest to około jednej czwartej respondentów (26%). Patrząc przez pryzmat poprzednich badań, można stwierdzić, że jak dotąd nie ma przesłanek, by przypuszczać, iż sytuacja gwałtownie się zmieni.

Niespełna jedna trzecia ankietowanych wyraża gotowość do przyjęcia szczepionki przeciw koronawirusowi (30%). To spadek o 6 punktów procentowych w stosunku do poprzedniego badania. Natomiast osoby nieskłonne do przyjęcia szczepionki i jej kolejnych dawek stanowią 63% badanych. Liczba respondentów, którzy nie określili jednoznacznie swojego stanowiska (7%), nie zmieniła się od sierpnia.

CBOS

RYS. 3. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się, „doszczepić” przeciwko COVID-19?

Wśród osób, które już przyjęły 1–2 dawki podstawowe i obydwie dawki przypominające, największy odsetek (63%) stanowią ci, którzy skłonni są przyjąć kolejną dawkę przypominającą. Można stwierdzić, że są to osoby, które ufają szczepieniom i chcą przyjmować kolejne dawki dla ochrony swojego zdrowia. W następnej kolejności chęć zaszczepienia bądź „doszczepienia” się zgłaszają osoby po 1–2 dawkach podstawowych i jednej przypominającej (51%).

Najmniejsze zainteresowanie można zaobserwować wśród respondentów niezaszczepionych – do tej pory wykazują oni śladową gotowość (3%) do przyjęcia preparatu przeciwko koronawirusowi. Podobnie badani, którzy przyjęli jedną lub dwie dawki podstawowe – niespełna jedna czwarta spośród nich chce się zaszczepić. Należy mieć na uwadze, że przyjęcie jednej lub dwóch dawek podstawowych nie jest jednoznaczne z pełnym zaszczepieniem się, ponieważ zależy to od przyjętego preparatu.

TABELA 4

Czy szczepił(a) się Pan(i) przeciwko COVID-19?	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się, „doszczepić” przeciwko COVID-19		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak, 1–2 dawkami	24	71	5
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i jedną dawką przypominającą	51	39	10
Tak, 1–2 dawkami szczepienia podstawowego i dwiema dawkami przypominającymi	63	25	13
Nie, nie szczepiłem(a) się	3	94	3

Niewielkie zainteresowanie szczepieniem notujemy u osób w grupach wiekowych 25–34 (22%) i 35–44 lata (20%), w przeciwieństwie do respondentów 65+ (43%). Chęć zaszczepienia się przeciw COVID-19 i przyjmowanie kolejnych dawek cieszy się większym niż przeciętnie zainteresowaniem wśród respondentów z wykształceniem wyższym (38%) oraz posiadających dochody w wysokości od 4 tys. zł na osobę (38%), natomiast mniejsze – wśród badanych z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (26%) oraz o dochodach w wysokości do 1,5 tys. zł *per capita* (20%).

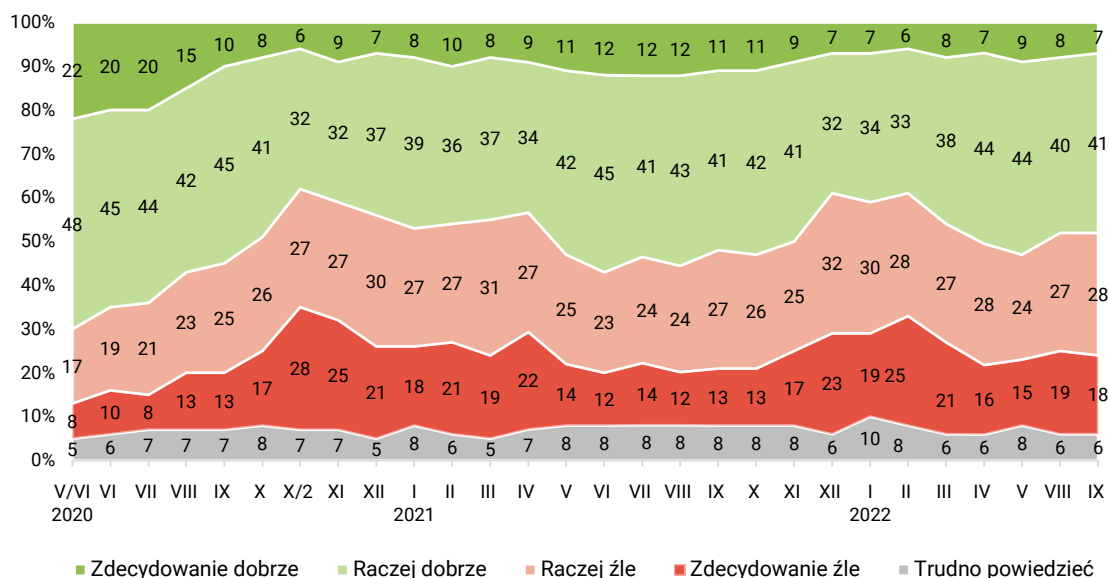
Wśród mieszkańców dużych miast widoczna jest znacznie większa gotowość do szczepień, niż na wsi (w miastach od 100 tys. są to prawie dwie piąte, na wsi – jedna czwarta). Szczególnie małe zainteresowanie notujemy w grupie rolników – zaledwie 10% osób badanych.

OCENA DZIAŁAŃ RZĄDU WOBEC KORONAWIRUSA

Od sierpniowego badania ocena działań rządu w kwestii koronawirusa nie zmieniła się. Nadal 48% respondentów ocenia je pozytywnie, a niewiele mniej – 46% – negatywnie.

CBOS

RYS. 4. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Działania rządu mające na celu walkę z koronawirusem częściej niż inni aprobują osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym i zasadniczym zawodowym (w obu grupach są to ponad trzy piąte respondentów) oraz w wieku powyżej 65 lat (66%), a także ankietowani mieszkający na wsi (54%). Podobne odczucia mają emeryci (65%), rolnicy (57%) oraz robotnicy niewykwalifikowani i renciści (56%).

Negatywne oceny działań przeciwko rozprzestrzenianiu się wirusa wystawiają rządowi osoby, które zamieszkują miasta od 500 tys. ludności (62%) oraz oceniający swoją sytuację materialną jako złą (68%). Polityki rządu w tym zakresie nie popierają osoby z wykształceniem wyższym (63%), o dochodach od 4 tys. zł na osobę w rodzinie (59%), a także uczniowie i studenci (65%), pracownicy administracyjno-biurowi (61%) oraz kadra kierownicza (61%).

Ocenę działań rządu różnicuje też orientacja polityczna oraz udział w praktykach religijnych. Pozytywne stanowisko w tej kwestii zajmują osoby biorące udział w praktykach religijnych raz (64%) bądź kilka razy w tygodniu (58%) oraz badani o poglądach prawicowych (65%) i centrowych (45%). Natomiast negatywne zdanie mają osoby w ogóle nieuczestniczące w praktykach religijnych (67%), a także o lewicowych poglądach politycznych (64%).

Na początku roku szkolnego, mimo częstszych kontaktów społecznych i nadchodzącego wielkimi krokami sezonu grypowego, większość Polaków nie boi się zarażenia COVID-19. Obecną odmianę wirusa przechodzi się mniej dotkliwie, a w mediach nie poświęca się sytuacji epidemicznej tak wiele czasu, jak na początku pandemii czy w najbardziej krytycznych jej momentach, kiedy to liczba zakażeń sięgała kilkudziesięciu tysięcy dziennie. Liczba osób, które nie chcą przyjmować szczepionki jako zabezpieczenia zdrowia przed wirusem, od kilku miesięcy się nie zmienia – nadal jest to około jedna czwarta respondentów. Można stwierdzić, że nie powinniśmy spodziewać się gwałtownej zmiany i nagłej chęci zaszczepienia się przez tych, którzy dotąd się nie zdecydowali, ponieważ osoby te zdają się być bardzo konsekwentne w podejmowaniu swoich decyzji. Natomiast najbardziej gotowi do zaszczepienia i „doszczepienia” się są respondenci o wyższym statusie społeczno-ekonomicznym, także osoby starsze, o obniżonej odporności, a przede wszystkim ci, którzy przyjęli już wcześniej szczepionkę. Polacy są podzieleni w kwestii oceny działania władz wobec COVID-19, co nie zmieniło się od poprzedniego, przeprowadzonego w sierpniu badania.

Opracowała

Alicja Czerniecka